

Turvallisemman tilan periaatteet kirkon lapsi- ja nuorisotyössä

Ortodoksisen lapsi- ja nuorisotyön turvallisemman tilan periaatteiden tarkoituksena on tehdä toimintaan osallistumisesta mahdollisimman turvallista kaikille, sekä edistää sitä, että jokainen voisi olla oma itsensä pelkäämättä arvostelua.

Periaatteet ovat kristillisiä ja yleisten hyvien tapojen mukaisia, mitään uutta ja erikoista niissä ei sinällään ole. Tarkoituksena on, että kun periaatteet tuodaan esille, ne pysyvät entistä paremmin mielessä. Toimintaan lähtemistä empivien on toivottavasti helpompi rohkaistua mukaan, kun periaatteet on sanoitettu näkyvästi.

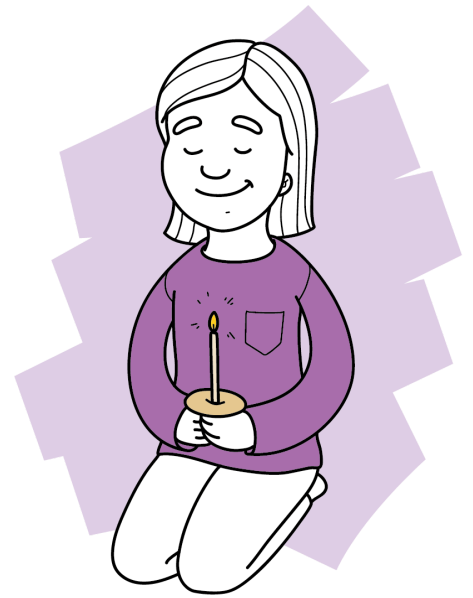
- Täysin turvallista tilaa ei voida luvata, koska ihmisten kesken voi aina sattua ajattelemattomuutta ja erehdyksiä. Periaatteiden avulla kuitenkin pyritään ehkäisemään niitä.
- Turvallisemman tilan periaatteet -julisteen tarkoituksena on pitää periaatteet konkreettisesti esillä, mutta se ei pelkästään riitä.
- Jos toiminnan järjestäjä ei itse pysty sitoutumaan periaatteisiin, sitä on turha vaatia osallistujiltakaan.
 - On kuitenkin tärkeää muistaa, että kirkon työntekijöillä on lakisääteinen velvollisuus puuttua ja ilmoittaa häirinnästä ja epäasiallisesta käytöksestä eteenpäin.
 - Syrjiminen on jo lainkin mukaan kielletty henkilöön liittyvän syyn vuoksi (esim. ikä, kieli, mielipide, uskonnollinen vakaumus, vammaisuus, etninen alkuperä, sukupuoli...)
- Toimintaan osallistuvien kanssa on syytä käydä ohjeet läpi ikätasoisesti vähintään toiminnan alkaessa (esim. leirin tai kerhokauden alkaessa) ja tarvittaessa kerrata muistutuksena myöhemmin.
- On tärkeää nimetä henkilö(t), johon voi olla yhteydessä, jos kokee turvattomuutta, häirintää tai muuta epäasiallista käytöstä.
 - Yhteystiedot tai muu tieto miten tavoittaa (esim. tietyn värinen paita tai paikka jossa joku päivystää)
 - Mahdollisuuksien mukaan yhteyshenkilö on hyvä olla joku muu kuin tapahtuman johtaja, tai ainakin johtajan lisäksi joku toinen.
 - Kerhotoiminnassa osallistujien on luontevinta ottaa yhteyttä ohjaajiin. Vanhemmille on hyvä ilmoittaa keneen he voivat olla yhteydessä, jos ohjaajien kanssa keskusteleminen ei jostain syystä sovi tilanteeseen.

Katso lisävinkkejä

- <https://rauhankasvatus.fi/turvallisemman-tilan-lahtokohdat/>
- Luterilaisen kirkon Turvallinen seurakunta -ohjeissa on laajasti lisätietoa niin fyysiseen, henkiseen kuin työturvallisuuteenkin liittyen: <https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/turvallinen-seurakunta/>

Miten käsitellä asiaa lasten ja nuorten kanssa?

Pienet lapset suhtautuvat usein hyvin vilpittömästi ja avoimesti erilaisuuteen, mutta heidänkin kanssaan on hyvä ikätasoisesti keskustellen käydä periaatteet läpi. Esimerkiksi seuraavien kysymyksien avulla voi herätellä keskustelua, soveltaen ne sopivat kaiken ikäisille.

- Mitä turvallisuus tarkoittaa?
- Miltä turvallisuus tuntuu?
- Mitä periaatteet tarkoittavat?

1. Miten toista voi kunnioittaa? Millaista voisi olla epäkunnioittava käytös?
2. Miten voisimme kuunnella toisiamme paremmin? Miten ennakkoluulot voivat vaikuttaa kohtaamisiin?
3. Aina ei tule mietittyä omaa käyttäytymistään etukäteen kovin tarkkaan, mutta miten voisimme yhdessä yrittää pitää sen paremmin mielessä?
Millaiset sanat tai teot ovat tuntuneet sinusta ikäviltä? Oletko joskus tullut loukanneeksi toista vaikka ei ollut tarkoitus? Jos toinen loukkaantuu, anteeksi pyytäminen on tärkeää, vaikka ei olisi tarkoittanutkaan loukata.
4. Fyysinen turvallisuus ja koskemattomuus on useimmille itsestäänselvyys, mutta siitäkin on hyvä muistuttaa.
Ihmiset kaipaavat tilaa eri tavoin niin fyysisesti kuin henkisesti. Toiset eivät pidä fyysisestä läheisyydestä, toiset suorastaan janoavat sitä. Toiset tarvitsevat aikaa pohtiakseen asioita ja keskusteluun voi olla hankala päästä mukaan.
5. Yhteinen ilo ja hauskanpito on tärkeää! Rento yhdessäolo auttaa parhaimmillaan ryhmäytymisessä ja yhteisöllisyyden kokemuksessa.
6. Pyhää voi kokea eri tavoin, eivätkä erilaiset tavat ole toisia huonompia tai parempia, kunhan kunnioitus säilyy. Jos lapsi haluaa pysähtyä katsomaan ikonia tai kirkon kattoa, annetaan hänen tehdä niin, ellei se häiritse muita. Jos ristinmerkin tekeminen ei ole jollekin luontevaa yhteisen harjoittelun jälkeenkään, ei pakoteta.
Leireillä ja tapahtumissa voi olla ortodoksien lisäksi myös muita kristittyjä, muun uskoisia ja uskonottomia, kunnioitamme myös heidän tapojaan.

Miten julisteen kohdat 1-6 voisivat käytännössä näkyä meidän toiminnassamme?

Esimerkiksi:

- erilaisuudesta voi kysyä kunnioittavasti
- kaikki otetaan mukaan leikkeihin
- kirkkoon voi mennä hiljentymään muulloinkin kuin jumalanpalveluksen aikana
- annetaan kaikille oma tila, ei mennä toisten huoneisiin leirillä

Ortodoksisen kirkon lapsi- ja nuorisotyön turvallisemman tilan periaatteet on laadittu kirkon nuorisotyötä tekevien yhteisvoimin ja niitä ovat kommentoineet hiippakunnalliset nuorisovaltuustot sekä joukko opettajia ja muita asiantuntijoita.